

ΜΙΚΡΟΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ
MICROTEACHING

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

Καλός εκπαιδευτικός

- Υπάρχουν αντικειμενικά κριτήρια για να προσδιορίσουμε τον καλό εκπαιδευτικό;
- Καλός εκπαιδευτικός ως προς τις προσδοκίες ποιας ομάδας αναφοράς;
- Έμφυτο χάρισμα ή μαθημένη τεχνική;
- Επαγγελματοποίηση της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών : αποτελεσματικός εκπαιδευτικός
- Διδασκαλία: τέχνη ή επιστήμη;

Η μικροδιδασκαλία είναι «μικρή» διδασκαλία ως προς:

- × τον αριθμό των ασκουμένων
- × τον χρόνο διδασκαλίας
- × το περιεχόμενο διδασκαλίας
- × τις διδακτικές δεξιότητες

Η απλοποίηση των συνθηκών διδασκαλίας βοηθάει τον εκπαιδευτικό να συνειδητοποιήσει και να ελέγξει τη διδακτική του συμπεριφορά.

Βασική αρχή της μικροδιδασκαλίας αποτελεί η άποψη ότι η διδασκαλία αποτελεί ένα πλέγμα δραστηριοτήτων, μερικές από τις οποίες μπορούν να απομονωθούν και να ασκηθούν ξεχωριστά η καθεμιά κάτω από συνθήκες περιορισμού της πολυπλοκότητας της διδασκαλίας.

Κάτω από αυτές τις συνθήκες ο εκπαιδευτικός :

- × μπορεί να αποκτήσει καλύτερα συνείδηση της διδακτικής του συμπεριφοράς
 - × είναι σε θέση να ελέγχει καλύτερα τη συμπεριφορά αυτή.
-

Σχεδιασμός του μικρομαθήματος

Αυστηρή δόμηση της διδασκαλίας ⇒

Μικρά περιθώρια ανοιχτότητας

- ✘ Επιλογή 2 μικροενοτήτων.
- ✘ Καλή μελέτη του διδασκόμενου θέματος.
- ✘ Επιλογή διδακτικού υλικού και μέσων.
- ✘ Εκτίμηση των προϋποθέσεων μάθησης των «μαθητών».
- ✘ Προσδιορισμός και σαφής διατύπωση στόχων.
- ✘ Εταιρική διδασκαλία.
- ✘ Προσδιορισμός της διδακτικής προσέγγισης με βάση το Φύλλο Παρατήρησης.

Μικροδιδασκαλία (microteaching) είναι μια προσομοιωτική τεχνική με βάση την οποία μπορούμε να δημιουργήσουμε μια επιθυμητή ή να μεταβάλουμε μια ανεπιθύμητη μορφή συμπεριφοράς του εκπαιδευτικού.

Σύγχυση:

- οποιαδήποτε μαγνητοφωνημένη (κανονικής-ωριαίας διάρκειας) διδασκαλία δεν είναι μικροδιδασκαλία.
 - οποιαδήποτε διδασκαλία μικρής διάρκειας χωρίς να προβλέπει την άσκηση μεμονωμένων διδακτικών δεξιοτήτων και την επανάληψη της διαδικασίας δεν είναι μικροδιδασκαλία αλλά «μικρομάθημα».
-

-
- Η μικροδιδασκαλία στην Ελλάδα και στις άλλες χώρες: δυσκολίες εφαρμογής της μικροδιδασκαλίας.
 - Προτάσεις για την αντιμετώπιση των δυσκολιών εφαρμογής της: εφαρμογή αυτών των προτάσεων στο μάθημά μας.

Διδακτικές δεξιότητες

- Μη λεκτική συμπεριφορά του εκπαιδευτικού
- Θέση ερωτήσεων
- Έναρξη και Λήξη της διδασκαλίας.
- Ενίσχυση του μαθητή
- Συγκέντρωση της προσοχής των μαθητών
- Αφήγηση – Εισήγηση(μονόλογος) του εκπαιδευτικού.

Αρχές πάνω στις οποίες στηρίζεται η μικροδιδασκαλία:

- ✘ Η διδασκαλία δεν είναι τέχνη, αλλά διαδικασία.
- ✘ Η εκμάθηση του τρόπου διδασκαλίας είναι δυνατή και ασκήσιμη.
- ✘ Ο εκπαιδευτικός είναι βασικός παράγοντας της διδακτικής διαδικασίας.
- ✘ Η διδασκαλία μπορεί να καταταμηθεί και να αναλυθεί σε επιμέρους μορφές συμπεριφοράς και διδακτικές δεξιότητες, οι οποίες ασκούνται χωριστά.

Στοιχεία της μικροδιδασκαλίας

- × Απλοποίηση του πολύπλοκου φαινομένου της διδασκαλίας
- × Μάθηση με παρατήρηση προτύπου
- × Επανάληψη της άσκησης
- × Άμεση ανατροφοδότηση
- × Αυτοαντίληψη
- × Αντικειμενική εικόνα της συμπεριφοράς του εκπαιδευτικού
- × Δυναμική της ομάδας
- × Γενναιόδωρη ενίσχυση
- × Αποφασιστικός ρόλος του επόπτη

Φιλοδοξίες και απατηλά όνειρα: τι μπορεί και τι δεν μπορεί η μικροδιδασκαλία

- Η μικροδιδασκαλία μπορεί να:
- βοηθήσει τον εκπαιδευτικό στην απόκτηση και ανάπτυξη διδακτικών δεξιοτήτων
- αντιμετωπίσει το ‘σοκ της πράξης’
- συνδυάσει θεωρία και πράξη
- ευαισθητοποιήσει τον εκπαιδευτικό στην αυτοπαρατήρηση (να στοχάζεται πάνω στις διδακτικές και παιδαγωγικές του αποφάσεις)
- **Σημαντικό:** η μικροδιδασκαλία απαιτεί θερμό συναισθηματικό κλίμα

Η μικροδιδασκαλία δεν μπορεί να:

- υποκαταστήσει την εκπαίδευση των εκπαιδευτικών
- να υποκαταστήσει την εμπειρία (η οποία ασφαλώς δοκιμάζεται και αναθεωρείται)

Διδακτικές δεξιότητες

- Μη λεκτική συμπεριφορά του εκπαιδευτικού
- Οπτική επαφή,
- Έκφραση και μορφασμοί του προσώπου
- Κινήσεις των χεριών και του σώματος
- Η στάση του σώματος
- Η φωνή (ρυθμός, ένταση, ύφος)
- Η σιωπή του εκπαιδευτικού
- Απτική συμπεριφορά
- Εξωτερική εμφάνιση

- **Θέση ερωτήσεων**

- Μορφές και τύποι ερωτήσεων.

Χαρακτηριστικά των καλών ερωτήσεων:

 βασικές αρχές ορθής υποβολής ερωτήσεων.

Ερωτήσεις που πρέπει να αποφεύγονται.

Κατανομή των ερωτήσεων στην τάξη.

Διόρθωση και συμπλήρωση ερωτήσεων.

-
- Έναρξη και Λήξη της διδασκαλίας
 - Η έναρξη καθαυτή είναι ενδιαφέρουσα.
 - Η έναρξη βοήθησε τους μαθητές να ενδιαφερθούν για το κύριο μέρος του μαθήματος.
 - Η σύνδεση ανάμεσα στην Έναρξη και στο Κύριο Μέρος του μαθήματος έγινε κατανοητή από τους μαθητές.

Φάσεις της μικροδιδασκαλίας

1. Εισαγωγή και ενημέρωση των φοιτητών-εκπαιδευτικών-επιμορφούμενων εκπαιδευτικών από τον επόπτη.
2. Ερευνητικά αποτελέσματα σχετικά με τη διδακτική δεξιότητα, η οποία θα αποτελέσει αντικείμενο άσκησης. Οι φοιτητές καλούνται να καταθέσουν τις απόψεις τους, οι οποίες ελέγχονται με βάση εμπειρικά δεδομένα.
3. **Πρώτη προσπάθεια:** διδασκαλία μιας μικρής διδακτικής ενότητας σε μια μικρή ομάδα στο εργαστήριο ή σε κανονική τάξη με βιντεολήψη.

4. Βιντεοσκόπηση –προβολή της διδασκαλίας.

5. Παρατήρηση της διδασκαλίας από τους φοιτητές . Συμπλήρωση Φύλλου Παρατήρησης από τους παρατηρητές-φοιτητές, τον διδάσκοντα φοιτητή και τον επόπτη (η συμπλήρωση γίνεται προς το τέλος της διδασκαλίας).

6. Ο διδάσκων φοιτητής σχολιάζει τη διδασκαλία του. Ακολουθεί ο σχολιασμός των φοιτητών και του επόπτη

7. Δεύτερη προσπάθεια: διδασκαλία, βιντεοσκόπηση, παρατήρηση, σχολιασμός και αξιολόγηση με Φύλλα Αξιολόγησης.

8. Επανάληψη της προσπάθειας μέχρις ότου εξασφαλιστεί η « τελειότητα» της εκτέλεσης.

Σημείωση 1: Η πρώτη μικροδιδασκαλία καλό είναι να γίνεται από τον ίδιο τον επόπτη.

-
- **Σημείωση 2:** Προς το τέλος των μαθημάτων η μικροδιδασκαλία δεν επιμένει στην άσκηση μεμονωμένων διδακτικών δεξιοτήτων, αλλά προσπαθεί να συνδυάσει δύο ή περισσότερες δεξιότητες (ίσως όλες τις δεξιότητες στις οποίες έγινε η άσκηση).

Μια τέτοια μικροδιδασκαλία αποτελεί το μεταβατικό στάδιο και μια σύνδεση με την κανονική διδασκαλία.

ΦΥΛΛΟ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ "ΘΕΣΗΣ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ"

Δίδαξε ο/η

Θέμα.....

Πρώτη προσπάθεια..... Δεύτερη προσπάθεια.....
(υπογράμμισε ανάλογα)

Αξιολογεί ο/η.....

1. Οι ερωτήσεις χαρακτηρίζονταν από 1 2 3 |4| 5 6 7
καθαρότητα και σαφήνεια
2. Οι ερωτήσεις γίνονταν κατανοητές από 1 2 3 |4| 5 6 7
τους σπουδαστές

-
3. Οι ερωτήσεις είχαν συγκεκριμένο σκοπό και λογική σειρά 1 2 3 |4| 5 6 7
4. Ύστερα από κάθε ερώτηση μεσολαβούσε μια παύση ανάλογη με τη δυσκολία της 1 2 3 |4| 5 6 7
5. Μερικές από τις ερωτήσεις απευθύνονταν σε συγκεκριμένους σπουδαστές, οι περισσότερες όμως σε όλους 1 2 3 |4| 5 6 7
6. Διατύπωνε ερωτήσεις τόσο χαμηλού όσο και ανώτερου επιπέδου 1 2 3 |4| 5 6 7

7. Δίνονταν περαιτέρω διευκρινίσεις 1 2 3 |4| 5 6 7

για μη κατανοητές ερωτήσεις

8. Δίνονταν περαιτέρω διευκρινίσεις, 1 2 3 |4| 5 6 7

ώστε να βοηθήσει τους φοιτητές

να εμβαθύνουν στις απαντήσεις τους

9. Έγινε αξιοποίηση της λανθασμένης 1 2 3 |4| 5 6 7

απάντησης και χειρισμός του λάθους

10. Στις ερωτήσεις μπορούσαν να 1 2 3 |4| 5 6 7

απαντήσουν όλοι οι σπουδαστές

Παρατηρήσεις:

Ποιον ρόλο παίζουν οι φοιτητές και ποια τα κριτήρια επιλογής του περιεχομένου διδασκαλίας ;

Ο ίδιος φοιτητής διδάσκει κάνοντας δύο προσπάθειες.

Οι φοιτητές αναλαμβάνουν τον ρόλο μαθητών, αλλά το περιεχόμενο διδασκαλίας προσαρμόζεται στις απαιτήσεις και τις προϋποθέσεις τόσο τις ηλικιακές όσο και τις γνωστικές των φοιτητών.

Η μικροδιδασκαλία ελίνει ουδέτερη περιεχομένου διδασκαλίας. Το περιεχόμενο διδασκαλίας δεν πρέπει ωστόσο να είναι ούτε πολύ γνωστό ούτε άγνωστο. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να δραστηριοποιεί τη σκέψη των φοιτητών.

Δύο φοιτητές(βοηθοί) βοηθούν και στηρίζουν τον διδάσκοντα-φοιτητή κατά τη φάση της προετοιμασίας και του σχεδιασμού της διδασκαλίας.

Είναι η μικροδιδασκαλία μάθημα πολυτελείας;

- Είναι γεγονός ότι είναι ένα απαιτητικό μάθημα για τον διδάσκοντα.
- Σε πόσους φοιτητές απευθύνεται ένα τέτοιο μάθημα; Αν προβλέπει τη συμμετοχή μικρής ομάδας φοιτητών, τι γίνεται με αυτούς που θα ήθελαν να το παρακολουθήσουν;
- Πώς αντιμετωπίζεται η ανάγκη τεχνικής υποστήριξης;

Αρχές πάνω στις οποίες στηρίζεται η μικροδιδασκαλία:

- ✘ Θεωρία και πράξη δεν αποκλίνουν η μια από την άλλη, αλλά συνυπάρχουν και αλληλοϋποστηρίζονται.
- ✘ Η άσκηση σε κανονικές καταστάσεις διδασκαλίας είναι δυσκολότερη από ό,τι η άσκηση μεμονωμένων δεξιοτήτων.
- ✘ Η μικροδιδασκαλία είναι ουδέτερη του περιεχομένου διδασκαλίας.
- ✘ Μεταβίβαση της εμπειρίας από το Εργαστήριο στη σχολική τάξη.

Η μικροδιδασκαλία συνδυάζεται με δυο άλλες τεχνικές άσκησης:

- 1. Δυναμική των ομάδων:** οι συμμετέχοντες ευαισθητοποιούνται σχετικά με την επίδραση που ασκεί η συμπεριφορά τους στους άλλους με βάση την παρατήρηση των μαγνητοσκοπημένων διδασκαλιών.
- 2. Ανάλυση της συμπεριφοράς του διδάσκοντος:** προβάλλεται η διδασκαλία ενοτήτων σε μαγνητοσκόπηση και οι συμμετέχοντες παρατηρούν και αναλύουν τη συμπεριφορά του εκπαιδευτικού.

Αποτελέσματα ερευνών

- Εξασφαλίζεται η ‘μεταβίβαση της μάθησης’ από το Εργαστήριο στη σχολική τάξη.
- Οι φοιτητές οι οποίοι ασκήθηκαν- αλλά και αυτοί που παρατηρούσαν- σημείωσαν πολύ σημαντικότερη επιτυχία στη διδασκαλία στο σχολείο σε σύγκριση με αυτούς που δεν συμμετείχαν στη μικροδιδασκαλία.
- Μάλιστα σε ορισμένες περιπτώσεις οι παρατηρητές σημείωσαν θετικότερα αποτελέσματα και από αυτούς τους διδάσκοντες φοιτητές.
- **Σημείωση:** ασφαλώς η αποτελεσματικότητα μετριέται με τον βαθμό επίτευξης των στόχων του μαθήματος από τους μαθητές.

Οι θέσεις των υποστηρικτών

Η μικροδιδασκαλία:

1. διευρύνει τις ικανότητες
 2. εμπλουτίζει τις στρατηγικές
 3. πολλαπλασιάζει τις δυνατότητες των επιλογών του εκπαιδευτικού.
- × αποφεύγει την τυποποίηση της διδακτικής συμπεριφοράς του εκπαιδευτικού και αυξάνει την ευελιξία του.
 - × Προσεγγίζει το σύνθετο φαινόμενο της διδασκαλίας με τη μέθοδο της διδακτικής ανάλυσης.

Πλεονεκτήματα

- ασκεί τους εκπαιδευτικούς στην αυτοπαρατηρησία και στον αυτοέλεγχο με τη χρήση της τεχνολογίας.
- τονώνει την αυτοαντίληψη, ενισχύει το ενδιαφέρον και συμβάλλει στη μείωση του άγχους των υποψήφιων εκπαιδευτικών.
- φέρνει σε επαφή τους εκπαιδευτικούς με την κατασκευή και τη χρήση εργαλείων αξιολόγησης και φύλλων παρατήρησης.
- εξοικειώνει τους συμμετέχοντες στην άσκηση ελέγχου και αξιολόγησης της διδακτικής συμπεριφοράς και τους ενεργοποιεί προς την κατεύθυνση της διατύπωσης εναλλακτικών και βελτιωτικών προτάσεων.
- μπορεί να αποκτήσει ευρύτερο ερευνητικό ενδιαφέρον, διότι παρέχει δυνατότητες για την εξέταση της αποτελεσματικότητας διαφορετικών προσεγγίσεων και προτάσεων

Επιφυλάξεις

- ✘ Υπάρχει φόβος να οδηγηθούμε σε μια σχεδόν βιομηχανική παραγωγή εκπαιδευτικών με τυποποιημένο χαμόγελο και πανομοιότυπες δεξιότητες.
- ✘ Είναι αμφίβολο αν οι δεξιότητες που ασκούνται και μαθαίνονται με τη μικροδιδασκαλία γίνονται κτήμα των εκπαιδευτικών, ώστε να εφαρμόζονται και στην κανονική διδασκαλία.

Επιφυλάξεις

- × Η μικροδιδασκαλία:
- × Παραβλέπει τις ατομικές διαφορές εκπαιδευτικών και μαθητών.
- × Τονίζει τη συμπεριφοριστική πλευρά της διδασκαλίας και παραβλέπει τη συναισθηματική, σχεσιοδυναμική, δημιουργική διάσταση.
- × Βλέπει με μηχανιστική αντίληψη τη διαδικασία διδασκαλίας και μάθησης.
- × Ρίχνει το ενδιαφέρον στο τεχνικό μέρος και παραμελεί το περιεχόμενο της διδασκαλίας.
- × Είναι δασκαλοκεντρική .

